

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא קס"ז-קע"ב | שבת פרשת וישלח | זי"ג כסלו תשפ"ח (14-8 דצמבר 2024)
Seder Nezikin | Masechet Bava Batra 166-172 | Shabbat Parashat VaYishlach | 7-13 Kislev (December 8-14)

הלימוד להצלחת חיילי צה"ל, רפואת הפצועים והשבת כל אחינו לכיתם בכיטחון

This learning is dedicated to the success of IDF soldiers, the healing of the injured, and the safe return of all our brothers and sisters to their homes.

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
ויציאם מצרה לרוחה
ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

*Our brethren, from among the entire Jewish People
who are in distress and captivity,
whether they be on the sea or dry land,
May God have mercy on them,
and bring them from distress to comfort,
and from darkness to light,
and from slavery to redemption,
now, swiftly, and soon.
And let us say: Amen.*

Daf 166: A CLEANSING SACRIFICE

דף קס"ז: הקרבן המטהר

In order to become pure again the effected individual must immerse in a *mikveh* (ritual bath). However, there are some impurities for which immersing in a *mikveh* is insufficient and other actions are required. An example would be the case of a *metzora*. After immersing in a *mikveh*, a *metzora* is sufficiently pure to eat regular food and even to eat *terumah* (the priestly emolument on produce). **However, until those with tzara'at bring *korbanot* (offerings), they are prohibited from entering the *Beit HaMikdash* and eating sacrificial meat.**

כדי להיטהר טובל טמא במקוה. אולם יש טומאות שאין די בטבילה כדי להיטהר מהן לחלוטין, אלא זקוקים לפעולות נוספות. יש טמאים, למשל מצורע, שאפילו אחרי שטבלו במקוה הם כבר אינם מטמאים מאכלים רגילים, ואפילו מותר להם לאכול תרומה אבל עד שהם יקריבו קורבן, אסור להם להיכנס לבית המקדש ולאכול קורבנות.

This category of impure individuals is called "*mehusrei kapara*" (lacking atonement), since in order to be fully purified the individuals so affected are required to offer a *korban* to atone.

טמאים אלה מכונים "מחוסרי כפרה", מפני שכדי להיטהר לחלוטין הם זקוקים להביא קורבן לכפרה.

Daf 167: THE DECEITFUL TAX COLLECTOR

דף קס"ז: המוכס הרמאי

Chazal gave good advice: **An individual about to sign a blank piece of paper should never do so at the bottom, but instead only at the top of the page.** The *Talmud* tells a story to illustrate the matter:

חז"ל אמרו עצה טובה: אדם שעומד לחתום על כר, לעולם לא יחתום בתחתית הכר אלא בראש הכר כדי להבין את סיבת הדבר הנה סיפור המופיע בתלמוד

Once, a tax collector (appointed by the king), appeared before Abaye. The tax collector said, "I would like to exempt *talmidei chachamim* from paying taxes. When a *talmid chacham* will come to me with a letter signed by Your Honor stating that he should be exempt from taxes, I will exempt him. To that end, please sign this piece of paper, which I will keep with me. That way, I'll be able to compare the signatures." Abaye agreed. He took a page and was about to sign, when he noticed that the tax collector was pulling the page, so that the signature would be written at the bottom of the paper.

פעם אחת הופיע בפני אביי מוכס המלך ואמר לאביי: "הפץ אני לפטור את תלמידי החכמים מן המכס. כאשר יעבור תלמיד חכם ויגידו מכתב חתום בידי כבודו שיש לפוטרו מן המכס - אפטור אותו. לשם כך תחתום על גיליון כר, אני אשמור את הגיליון ברשותי וכה אדע להשוות בין החתימות." אביי נטל דף ועמד לחתום בראש הדף, כעצת חז"ל ששמע מרבותיו.

Abaye realized that the man was a fraud. His only intention was to take the signed paper and write various things on the section above the signature, claiming that Abaye had approved them, since Abaye's signature would be displayed at the bottom. Abaye said to the deceitful tax collector, "You failed! *Chazal* warned us about swindlers like you."

כאשר עמד אביי לחתום הוא הבחין שהמוכס מושך את הגיליון כדי שהחתימה תירשם בתחתית הדף. הבין אביי שאדם זה רמאי וכל רצונו היה לקחת את הכר החתום ולכתוב מעל החתימה דברים שונים ולהכריז שאביי אישר אותם, שהנה חתימתו מתנוססת בתחתית הגיליון. אמר אביי לרמאי: "נכשלת - חז"ל כבר הקדימו אותך והזהירו אותנו מפני רמאים כמותך."

Daf 168: LAWS REGARDING DOCUMENTS

What is the laws that apply in a case where only the *malveh* (lender) or only the *loveh* (borrower) asks the scribe to write a *shtar*— **May a *sofer* write a loan document without having both involved parties in his presence?**

The answer is that **if the *malveh* asks the *sofer* to write a *shtar*** saying that *Ploni* (so-and-so) owes him money, it is forbidden for the scribe to comply, since the document could serve to the lender's benefit. Without the borrower's consent, such a document cannot be written, since it could be used as false evidence of a loan that never actually took place.

However, if the *loveh* asks that a document be written, the *sofer* is permitted to do so. The *loveh* might want to have a *shtar* in hand when money is borrowed and thus is able to provide the *malveh* a *shtar hal'va'ah* (loan document) without delay. **The same is true for *sheetrei kinyan* (bills of acquisition). One may write a *shtar* for the *mocher* (seller) without the consent of the *koneh*, since the *shtar* is for the benefit of the *koneh*; having the *shtar* in the hands of the *mocher* does not hurt the *koneh*.**

דף קס"ח: דיני שטרות

מה הדין אם רק המלוה, או רק הלווה, מופיע אצל הסופר ומבקש ממנו שיכתוב לו שטר - האם הסופר רשאי לכתוב את השטר בלי ששני הצדדים לפניו?

התשובה היא שאם המלוה מבקש מהסופר שיכתוב לו שטר האומר שפלוגי חייב לו כסף - ברור שאי אפשר להיענות לו, שהרי השטר מעיד לטובתו ובלי הסכמת הלווה אי אפשר לכתוב לו שטר, כי הוא עלול להשתמש בו כראייה שנערכה הלוואה בעוד שבאמת הוא לא הלווה כלל.

אולם אם הלווה מבקש שיכתבו לו שטר, וכגון שהוא רוצה שיהיה בידו שטר מוכן כדי שבבוא העת יוכל ללוות ולתת למלוה את שטר ההלוואה ללא עיכובים - אפשר להיענות לבקשתו.

גם בשטרי קניין, אפשר לכתוב שטר למוכר בלא לבקש את הסכמת הקונה, שהרי השטר הוא לטובת הקונה והימצאות השטר ביד המוכר אינה יכולה להזיק לקונה.

Daf 169: "GUARANTEE ON ASSETS"

Reuven borrowed money from Shimon. They wrote a *shtar chov* (promissory note) in front of witnesses, stating: "I, Reuven, borrowed \$1,000 from Shimon" and the witnesses signed the bottom of the *shtar*. If Reuven does not have enough money to repay the loan, Shimon is permitted to collect his repayment from one of Reuven's assets, even if Reuven had already sold that asset to someone else. In such a case, Shimon approaches the *koneh* (buyer) and says, "I'm really sorry! I have a previous claim on this asset and you need to turn it over to me" (this is on condition that the borrower has no other assets).

Then the *koneh* must go to Reuven and say: "Shimon took my land because of you. You need to give back my money." **Is the *koneh* correct?**

This matter is typically included in the bill of sale under the term "*achrayut nechasim*" (guarantee on assets), which means that the *mocher* (seller) takes on the responsibility to return the *koneh's* payment for the land, should it be seized as a repayment.

דף קס"ט: "אחריות נכסים"

ראובן לווה כסף משמעון, והם כתבו שטר חוב עם עדים: "אני ראובן לוותי אלף ש"ח משמעון" ועדים חתמו על השטר. אם לראובן אין כסף לפרוע את ההלוואה, רשאי שמעון לגבות אחד מהנכסים של ראובן, אפילו שראובן כבר מכר את הנכס לאדם אחר. במקרה כזה שמעון ניגש אל הקונה ואומר לו: "אני מצטער מאוד, אבל על הנכס הזה יש לי שעבוד ולכן עליך להעבירו אלי".

אחר כך בא הקונה אל ראובן המוכר ואומר לו: "שמעון לקח לי את הקרקע בגללך - החזר לי את כספי". האם הוא צודק?

בדרך כלל כותבים בשטר המכירה "אחריות נכסים" כלומר: המוכר מתחייב שהוא אחראי להחזיר לקונה את דמי הקרקע במקרים כאלה.

Daf 170: PARTIAL PAYMENT OF DEBT

The *Mishnah* on this *daf* deals with a borrower who, at the moment, is able to return only a portion of his debt. For example, if he borrowed 1,000 Shekels, he would like to repay 600 Shekels now and the remainder later. This poses a problem, since on the one hand, the *malveh (lender)* does not want to tear up the *shtar hal'va'ah* (loan document), as it is needed as evidence of the remaining indebtedness. On the other hand, the *loveh (borrower)* would not agree for the *shtar* to remain in the hands of the *malveh* as is, since on its face it recites that the principal owed is 1,000 Shekels even though 600 Shekels has already been repaid and the balance remaining is only 400 Shekels.

What is done in such a case? The *Tannaim* disagreed about this. **Rabbi Yehudah** asserted that the *malveh* must consent to tear up the *shtar chov* (promissory note) and write a new one in its place for 400 Shekels. **Rabbi Yosei** says: **A *shovar* (voucher) is written.** Meaning, the *malveh* writes a receipt to the borrower for the 600 Shekels that has been paid. Of course, the *loveh* would prefer that a new *shtar* be written, because if the receipt gets lost, the *malveh* could sue for payment of the entire sum on the original *shtar*. Voiding the original *shtar* and writing a new one would eliminate this concern for the *loveh*.

דף ק"ע: פירעון של חלק מן החוב

המשנה בדף זה עוסקת בלווה שמבקש להחזיר למלוה חלק מן החוב. למשל, הוא לווה אלף ש"ח והוא מבקש להחזיר שש מאות ש"ח, ואת היתר הוא יחזיר בהזדמנות אחרת, כשישיג כסף. במקרה זה ישנה בעיה, מפני שהמלוה אינו חפץ לקרוע את שטר החוב, שהרי הוא זקוק לו לראיה לגבי יתר החוב. מצד שני הלווה אינו מסכים שהשטר יותר כמות שהוא בידי המלוה, שהרי בשטר כתוב שהוא חייב אלף ש"ח, והוא חייב עכשיו רק ארבע מאות.

מה עושים במקרה שכזה? נחלקו תנאים בדבר.
רבי יהודה אומר: על המלוה להסכים שיקרעו את שטר החוב ובמקומו יכתבו שטר חדש על ארבע מאות ש"ח. **רבי יוסי** אומר: **כותבים שובר.** כלומר: המלוה נותן ללווה קבלה שהוא החזיר שש מאות ש"ח. אמנם הלווה היה מעדיף שיכתבו שטר חדש, כי אם יאבד לו השובר המלוה עלול לתבוע ממנו את כל החוב שנית, לעומת זאת אם יקרעו את השטר ויכתבו שטר חדש הוא פטור מדאגה זו.

Daf 171: INCORRECT DATE ON LOAN DOCUMENT

When a *shtar chov* (promissory note) is written, the date of a loan is noted because the loan encumbers the *loveh's* assets for the benefit of the *malveh* from that point on. If the *loveh* sells a property, there is a possibility that the *malveh* will take it from the *koneh* to collect on the debt. **We must know what date the *she'abud* (lien) began so that land sold before the *she'abud* took effect is not taken.**

What is the ruling if an incorrect date was written in the *shtar*? This depends: **If the date recorded is before the date the loan actually took place, then the *shtar* is *pasul* (invalid).** However, **if the date written in the *shtar* is after the date the loan occurred, there is no problem.** The only one who could suffer a loss from this error is the *malveh* (lender), and if he does not mind writing such a *shtar* there is no reason not to use it.

דף קע"א: תאריך שגוי בשטר ההלוואה

כשכותבים שטר חוב מצינים בו את תאריך ההלוואה, מפני שההלוואה משעבדת את נכסי הלווה לטובת המלוה, ומעתה אם הלווה ימכור את אחת מקרקעותיו קיימת אפשרות שהמלוה יגבה אותם מן הקונה בעד החוב, ועלינו לדעת מתי מתחיל השעבוד, כדי שנדע שלא לגבות קרקעות שנמכרו לפני שהתחיל השעבוד.

ומה הדין אם נכתב בשטר תאריך לא נכון? הדבר תלוי: אם התאריך שכתוב בשטר הוא לפני תאריך ההלוואה - השטר פסול למשל, אם ההלוואה היתה בחודש ניסן והתאריך שכתוב על השטר הוא חודש אדר - השטר פסול. אבל אם התאריך שכתוב על השטר מאוחר יותר מתאריך ההלוואה, אין כל בעיה, כי היחיד שיכול להפסיד מכך הוא המלוה, ואם לו לא אכפת לכתוב כזה שטר - אין כל סיבה שלא להשתמש בו.

Daf 172: DOCUMENT WITHOUT A NAME

דף קע"ב: שטר בלי שם

Usually, a *shtar chov* (promissory note) is written with the name of the *malveh* (lender) so that it is known to whom the money is owed. There was an incident where the following was written in the *shtar chov*: "I, Reuven, borrowed \$100 from you." Rav Huna said that the *shtar chov* could not be used because when the owner of the *shtar* presents it for payment, Reuven could say: "I wrote this *shtar* to someone else. I have not been obligated to you for anything, ever." In contrast, **there are Amoraim who believe that whoever possesses the *shtar* is permitted to collect the debt from Reuven.**

What is the source of the *machloket* (disagreement)? The *Talmud* explains that the root of the disagreement is whether there is concern that if the *malveh* (lender) loses the *shtar* someone else will find it. Some *Amoraim* were concerned about this problem. Therefore, they disallowed debt collection on the basis of such a document, lest the possessor not be the *malveh*, but rather a stranger who happened to find the *shtar* and then presented it as a bearer instrument. Other *Amoraim* were not concerned about this possibility and declared the *shtar* valid for purposes of debt collection.

בדרך כלל כותבים בשטר חוב את שם המלוה, כדי שידעו למי חייבים את הכסף. מעשה בשטר חוב שהיה כתוב בו כך: "אני ראובן לוייתי מאה מז ממך". רב הונא אמר שאי אפשר להשתמש בשטר זה, כי כשבעל השטר יוציא את השטר, ראובן יכול לומר: כתבתי את השטר לאדם אחר, ואילו לך לא התחייבתי מאומה מעולם. לעומת זאת, יש אמוראים שאומרים שהמחזיק בשטר רשאי לגבות את החוב מראובן.

מה שורש המחלוקת? ישנם אמוראים החוששים שמא המלוה איבד את השטר ואדם אחר מצא אותו, ולכן אמוראים הורו שהמחזיק בשטר אינו רשאי לגבות את החוב, שמא הוא אינו המלוה אלא מצא את השטר, וישנם אמוראים שאינם חוששים לכך ולכן הם הורו שהמחזיק בשטר רשאי לגבות את החוב.

D'VAR TORAH: PARASHAT VAYETZEI

דבר תורה: פרשת ויצא

Twenty years after he left flustered and frightened, seeing the angels ascending and descending the ladder, Yaakov returns to Bet El, now healthy, whole, and wealthy. He had left Bet El as a lone man without a family, fleeing from his brother Esav, and this time he is surrounded by members of his household, abundant in wealth, with fears of the past behind him. At this moment, he arrives to offer a sacrifice and to thank God for the goodness God bestowed upon him. However, before that, he asks all the members of his household to purify and cleanse themselves in order to be worthy of the grand occasion: "Rid yourselves of the alien **gods in your midst, purify and cleanse yourselves.**" Simply put, it refers to the removal of idolatry—these alien gods—but Yaakov emphasizes that this directive concerns the alien gods "in your midst"—these are the harmful traits and opinions in the heart, only through their purification and refinement will it be possible to achieve true closeness to God

עשרים שנה אחרי שיצא משם מבהל ומפחד וראה את המלאכים עולים ויורדים מהסלם, חוזר יעקב לבית אל, כשהפעם הוא בריא, שלם ומלא ברכוש. הוא יצא מבית אל כאיש בודד ללא משפחה, כשהוא בורח מעשיו אָחיו, וזאת הוא מקוֹף בבני ביתו, מלא ברכוש, והחשש מעשיו כבר מאחוריו. ברגע זה הוא בא להקריב קרבן ולהודות לה' על הטוב שגמלו, אך לפני כן הוא מבקש מכל בני ביתו להזדכך ולהתנקות כדי להיות ראויים למעמד הגדול: "הסרו את אלהי הנכר אשר בתככם והטהרו". באופן פשוט מדבר בהסרת העבודה זרה שהם אלוהי הנכר, אך יעקב מדגיש שמדובר באֱלֹהֵי הנכר "שבתוככם" - שאלו המדות והדעות הרעות שבלב, שרק מתוך התנקות וזכוה שלהם ניתן יהיה להגיע לקרבת אֱלֹהִים אמיתית.